

TARVESELVITYS
Läntisen maaseutualueen perusopetuksen
ja varhaiskasvatuksen palveluverkosto

4.10.2016

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO	3
1.2 TARVESELVITYSRYHMÄ	4
2 VERKOSTOSUUNNITELMAT JA STRATEGIAT	4
3 NYKYTILANTEEN KUVAUS	5
3.1 Kaislastenlahden koulu	5
3.2 Hirvilahden koulu	6
3.3 Rytlyn koulu	7
3.4 Pihkainmäen koulu	8
3.4 Pulkonkosken koulu	9
4 LÄNTISEN MAASEUTUALUEEN PALVELUVERKOSTO	9
4.1 Palveluverkoston kuvaus pääkohdittain	9
5. TAVOITTEET	VIRHE. KIRJANMERKKIÄ EI OLE MÄÄRITETTY.
5.1 Tavoitteiden kuvaus pääkohdittain	11
5.2 Muut tavoitteet	12
5.3 Oppimisympäristön kehittämisen periaatteet	12
5.5 Työympäristön kehittämisen periaatteet	13
5.6 Tilaohjelma: käyttäjien tilatarpeet	14
6. YHTEENVETO	14

Läntinen maaseutualue

TARVESELVITYS

1. JOHDANTO

Läntinen maaseutualue on maantieteellisesti laaja alue, jonka vahvimmat asumiskeskittymät ovat Kaislastenlahti, Rytky ja Hirvilahti. Alueella on kolme kyläkoulua, joissa kaikissa on lk 1-6; kaikilla kouluilla on järjestetty myös esiopetusta. Hirvilahdessa on 25, Kaislastenlahdessa 52 ja Rytkyllä 73 oppilasta, yhteensä 150 oppilasta. Tällä hetkellä oppilaista noin puolet on koulukuljetusten piirissä. Alueen lähituntumassa on 124 oppilaan Pihkainmäen koulu sekä Maaningan kuntaliitoksen myötä myös Pulkonkosken koulu, jossa on tällä hetkellä 49 oppilasta.

Lukuvuonna 2016-2017 alueella on esiopetuksessa 27 lasta, joista Hirvilahdessa 4, Kaislastenlahdessa 7 ja Rytkyllä 16. Lapsista 15 tarvitsee esiopetuksen lisäksi myös päivähoitoa.

Alueen oppilasmäärä on vaihdellut 120-150 välillä viimeisten kymmenen vuoden aikana ja 2015-2025 ennusteissa oppilasmäärien ennakoidaan pysyvän 150-160 tasolla.

Alueen koulutarpeen tarkastelu ja selvitys on tarpeen erityisesti Kaislastenlahden koulukiinteistön kunnosta johtuvista syistä. Samalla on syytä tarkastella alueen kouluverkostoa kokonaisuudessaan, sillä myös muut koulukiinteistöt ovat suhteellisen pieniä ja joustamattomia sekä pedagogisesti ja toiminnallisesti puutteellisia.

1.2 Tarveselvitysryhmä

Opetusjohtaja	Leena Auvinen
Rehtori	Markus Jauhiainen (kevät 2016) / Kaislastenlahti, Hirvilahti
Rehtori	Timo Oranen / Rytty
Rehtori	Sami Varis / Pihkainmäki
Va rehtori	Sanna Matilainen
Tilahallintapäällikkö	Tanja Karpasto (KOP/HEP)
Varhaiskasvatusjohtaja	Pekka Lindell, Tuula Nuotio
Asiakkuuspäällikkö	Heikki Kekäläinen (Tilakeskus)

Strateginen maankäytön suunnittelu
Yleiskaavajohtaja Juha Romppanen

Kasvun ja oppimisen tuen palvelut
Nuorisopalvelut
Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue
Ohjatun hyvinvoinnin ja omaehtoisen oppimisen palvelut

2 VERKOSTOSUUNNITELMAT JA STRATEGIAT

Vuoden 2011 verkostaselvityksessä peruskouluverkon toiminnalliset ja pedagogiset sekä taloudelliset tavoitteet on määritelty seuraavasti:

- Väestöennusteiden mukainen oppilasmaailman mitoitus
- Lähipalvelu/ -kouluperiaate
- Terveet ja turvalliset oppimisympäristöt
- Erityisopetuksen alueellinen järjestäminen
- Maahanmuuttajaopetus ja perusopetuksen lisäopetus
- Yhtenäinen koulupolku: päivähoiton, esiopetuksen ja perusopetuksen yhteys
- Yhtenäisen perusopetuksen pedagogiset periaatteet
- Kouluverkoston tiivistäminen talouden tasapainottamiseksi "Säästöä seinistä, ei toiminnasta"
- Koulujen pedagoginen ja taloudellinen toimivuus
- Tilojen ja resurssien tehokas käyttö
- Investointien ennakoiva suunnittelu ja aikataulutus

Muut tavoitteet

- Seudullinen yhteistyö
- Kestävän kehityksen periaate
- Koulut monipuolisina toimintakeskuksina

Valitut periaatteet voivat olla osin ristiriitaiset; esim. lähikouluperiaate voi olla ristiriitaisissa koulujen pedagogisen ja taloudellisen toimivuuden kanssa. Ja pienet kyläkoulut puolestaan eivät ole tiloiltaan pedagogiikkaa tukevat esim. liikuntatilat tai teknisen työn tilat puuttuvat jne.

3 NYKYTILANTEEN KUVAUS

3.1 Kaislastenlahden koulu

Kaislastenlahden koulu tontilla sijaitsee päärakennus, asuinrakennus, sauna ja talourakennus. Kiinteistön rakennusvuosi on 1962 ja rakennukset on peruskorjattu v. 1988. Päärakennus on 1980-luvulla käyttöönotettu elementtirakenteinen niin kutsuttu *viipale*, joka on jo käyttöikänsä päässä eikä se enää täytä nykyisiä energiamääräyksiä.

Lukuvuoden 2016-2017 tammikuussa Kaislastenlahden koulussa opiskelee 52 oppilasta. Koulussa on kolme opettajaa eli kolme yhdysluokkaa: 1-2 (20 opp.), 3-4 (15 opp.) ja 5-6 (17 opp.). Lisäksi koululla käy kiertävä erityisopettaja, musiikin ja ruotsin opettaja ja ortodoksiuskonnon opettaja. Saksan opetus tapahtuu etäopetuksena. Kaislastenlahden koulussa työskentelee koulunkäynninohjaaja ja IP-ohjaaja. IP-ohjaajalla on myös tunteja koulun puolella. Kaislastenlahden koulun oppilaista kuljetuksessa on 22. Kuljetukset hoidetaan pääasiassa taksilla ja osittain linja-autolla.

Kaislastenlahden koulun tontilla olevassa päivähoitotilassa on alle esikouluikäisiä lapsia päivähoitossa 13. Esiopetuksessa on 7 lasta, joista 5 on esiopetuksen lisäksi myös päivähoitossa. Yhteensä päiväkodissa on 20 lasta.

3.2 Hirvilahden koulu

Hirvilahden koulun tontilla sijaitsee uudempi ja vanhempi koulurakennus sekä ulko-varasto. Vanhemman rakennuksen rakennusvuosi on 1890 ja rakennusta on korjattu useassa erässä rakennusosittain. Uudemmat koulurakennus ja talousrakennus ovat vuodelta 1957. Molemmissa koulurakennuksissa on tehty korjauksia. Vanhemmassa puurakennuksessa tehtiin laaja alapohjan korjaus ja tiivistys vuonna 2011. Uudemman osan talonmiehen asunnon muutos päivähoitotiloiksi on tehty 2007. Piha-alueen maanpinnan kallistukset on korjattu 2009. Rakennuksessa on uusittu ikkunat 2010 ja ulko-ovet vuonna 2008. Pellettilämpölaitos on rakennettu 2010.

Lukuvuonna 2016–2017 Hirvilahden koulussa opiskelee 25 oppilasta. Koulussa on kaksi opettajaa ja kaksi yhdysluokkaa: 1-3 (13 opp.), 4-6 (12 opp.). Koulussa työskentelee yksi koulunkäynninohjaaja. Päiväkoti huolehtii koulun IP-toiminnasta. Ipperholaisia on 3. Koululla käy neljä kiertävää opettajaa (englanti, ort. uskonto, erityisopetus ja käsityö).

Hirvilahden koulun oppilaista 9 on kuljetuksessa. Kuljetukset hoidetaan taksilla.

Hirvilahden koululla olevassa päivähoitotilassa on 9 alle esikouluikäisiä lapsia päivähoitossa. Esiopetuksessa on 4 lasta, joista 3 on esiopetuksen lisäksi myös päivähoitossa. Päiväkodissa on yhteensä 13 lasta.

3.3

Rytbyn koulu

Rytbyn koulu, rakennettu 1954, peruskorjattu 1997, kunto sinänsä on hyvä, mutta tilat pedagogisesti ja toiminnallisesti puutteelliset.

Rytbyn koulu sijaitsee Kuopion läntisellä haja-asutusalueella ja noin 15 kilometriä etäisyydellä keskustasta. Koulussa on 20.9.2016 73 oppilasta. Perusopetusryhmiä on neljä: 1.-2.luokilla on 24 (11+13) oppilasta. 3.-4.luokalla on 21 (11+10) oppilasta, 5.luokalla 15 oppilasta ja 6. luokalla 12 oppilasta.

Rytbyn koulun oppilaat tulevat pääasiassa nykyisen koulun ja Haminalahden väliseltä alueelta. Länsirannan tien (Auma-ahontie) varresta huoltajat ovat valinneet Kaislastenlahden koulun. Nopeimmin kasvaneita asutusalueita ovat Haminamäentien ja Joutejärventien alueet. Koulun oppilaista 57 oppilasta (79%) on koulukuljetusten piirissä (20.9.2016). Koulukuljetukset hoitaa yrittäjä ja käytössä on yksi 16-paikkainen linja-auto. Karttulantien vaarallisuuden vuoksi ainoastaan Lumpeisentie suunnasta voi kävellä kouluun. Koulukuljetusten järjestämisessä käytetään myös linja-liikennettä helpottamaan aamujen aikatauluja.

Koulu sijaitsee metsän keskellä ja piha-alueella on Länsirannan Nuorisoseuran huoltama kaukalo sekä pukukoppi. Ulkoliikuntaan kentät ja läheinen pururata antavat erinomaiset mahdollisuudet. Samoin ympäristöopin opiskelussa ympäristö tukee hyvin opetusta.

Rytbyn koululla toimii Kaistalastenlahden päiväkodin alainen esikoulu. Esiopetuksessa lukuvuonna 2016-2017 16 lasta, joista 7 on esiopetuksen lisäksi myös päivähoitossa. Esikoululaiset kulkevat samoissa kuljetuksissa koululaisten kanssa.

3.4 Pihkainmäen koulu

Pihkainmäen koulu, rakennettu 1935, peruskorjaus ja laajennus 2004, kuntotarkastus 2010; kunto on hyvä. Tilat ovat pedagogisesti ja toiminnallisesti hyvät.

Pihkainmäen koulu sijaitsee Kuopiossa, Pihkainmäen kylässä, josta matkaa Karttulan keskusta on 21 km ja Kuopion torille 25 km. Vuonna 2004 valmistuneessa peruskorjauksessa koulua laajennettiin ja vanhat tilat korjattiin ajanmukaiseen kuntoon. Koulun kanssa samassa pihapiirissä toimii myös päiväkotia. Koulun välittömässä läheisyydessä on hyvät mahdollisuudet monipuoliselle harrastustoiminnalle.

Koulussamme on lukuvuonna 2016-2017 124 oppilasta, joita luotsaa 6 luokanopettaja, esiopettaja, erityisluokanopettaja, erityisopettaja, englannin opettaja, saksan, venäjän ja ortodoksisen uskonnon opettaja. Heidän lisäksi koululla on kolme koulunkäynnin ohjaajaa, terveydenhoitaja ja koulukuraattori.

Koululla toimii useita erilaisia kerhoja ja moderni liikuntasali tarjoaa hienot mahdollisuudet monipuoliselle liikunnalle ja erilaisille tilaisuuksille. Koulun välittömässä läheisyydessä on myös valaistu pururata (talvella hiihtolatu), jalkapallokenttä ja luistelukaukalo.

Pihkainmäen koulussa on opetusryhmiä 8: esiopetus, luokat 1-6 sekä pienluokka. Koulun oppilasmäärä on pysynyt ja näyttäisi tulevaisuudessakin pysyvän samalla tasolla. 3.luokalta alkaen oppilaita siirtyy myös Kemppaanmäen koulusta. Ryhmäkoot vaihtelevat 12-21 oppilaan väillä, pienluokka 8 oppilasta. Etäopetuksen kautta on olemassa 3 opetusryhmää, jossa on mukana myös Rytlyn koulun oppilaita.

Koulun oppilaista noin 48% on koulukuljetuksessa. Pääosin kuljetukset hoidetaan kahden taksin turvin. Myös tiellä 551 kulkevaa julkista liikennettä hyödynnetään jossain määrin.

Pihkainmäen koulussa esiopetus on koulun toimintaa; esikoululaisten tarvitsema päivähoito järjestetään koulun yhteydessä olevassa Pihkapirtin päiväkodissa. Lukuvuonna 2016-2017 päivähoitossa on 11 esikoululaista, alle esikouluikäisiä päiväkodissa on noin 55.

3.4 Pulkonkosken koulu

Pulkonkosken koulu on kivi koulu ja kiinteistö on kohtalaisen hyvässä kunnossa.

Pulkonkosken koulu sijaitsee entisessä Maaningan kunnassa Kuopiossa maaseutu- ympäristössä. Matkaa Kuopion keskustasta on noin 50 kilometriä ja Maaningan keskustaan vajaan 20 kilometriä. Kouluun tulee oppilaita entisen Maaningan kunnan kahdeksasta eri koulupiiristä. 75,50 % oppilaista on kyyditysoppilaita. Kuljetusoppilaita osa asuu ns. pienten teiden varrella, jonne linja-autot eivät pysty liikennöimään. Koulutakseja tarvitaan alueen laajuuden vuoksi kaksi. Taksissa istumisaikaa tulee joillekin oppilaille pisimmillään jopa tunti, vaikka reittejä ajetaan jo nyt kahdella taksilla ja kiertosuuntia pyritään vaihtelevaan tasapuolisesti.

Koulussa on kolme opetusryhmää sisältäen esiopetuksen. Opetus tapahtuu yhdysluokissa 0-2. lk, 3.-4. lk ja 5.-6. lk. Tällä hetkellä koulussa on 49 oppilasta, joista 20 oppilasta on luokilla 0-2, 14 oppilasta luokilla 3-4 ja 15 luokilla 5-6. Koulussa työskentelee kolme opettajaa ja kaksi koulunkäynninohjaajaa. Kerran viikossa käy koululla ortodoksiopettaja ja kaksi kertaa viikossa ruotsin aineenopettaja. Koulun erityisopetuksesta huolehtii koulun luokanopettaja/rehtori, jolla on pätevyys erityisopetukseen. Koulu on mukana Liikkuva koulu-projektissa, jossa toimintaa on päivittäin.

Koulu tekee yhteistyötä koulun vanhempainyhdistyksen (Pulkon mammat ja papat ry) kanssa. Muita sidosryhmiä ovat kylätoimikunta, Petsamon erä, 4H-kerho, ev.lut. ja ortodoksinen seurakunta, kirjasto, oppilashuolto, liikunta- ja kulttuuritoimi. Koulu on keskeinen paikka kylällä ja kyläläiset ovat mukana koulun toiminnassa, esim. koulun ympäristön siistimisessä ja latupohjan tekemisessä. 4H-kerho järjestää mahdollisuuksien mukaan erilaisia kerhoja koulun oppilaille koulupäivien jälkeen. Koulun omana kerhona pidetään yhdistettyä liikunta- ja leivontakerhoa. Seurakunnan päiväkerho alle kouluikäisille toimii koulun tiloissa kerran viikossa.

4 LÄNTISEN MAASEUTUALUEEN PALVELUVERKOSTO

4.1 Palveluverkoston kuvaus pääkohdittain

Alueen kaikki koulut Pihkainmäen koulua lukuun ottamatta ovat oppilasmääriltään pieniä ja toimivat pääsääntöisesti yhdysluokkaperiaatteella. Kokonaisoppilasmäärä Kaislastenlahden, Hirvilahden ja Ryt kyn kouluissa on nykyään ja myös tulevissa en-

nusteissa noin 150-160 oppilasta. Pulkonkosken koulussa on tällä hetkellä 49 oppilasta.

Pihkainmäen koulu on hyväkuntoinen, vuonna 2004 peruskorjattu ja laajennettu koulu, joka on oppimisympäristönä ja oppilasmäärältään toimiva. Kouluun tulee oppilaita 3-6 lk:lle myös Kemppeänmäen koulusta ja ryhmiin mahtuisi jonkin verran lisää oppilaita. Koulu on hyvin toimiva ja täyttää 1-sarjaisuuden ja noin 120 oppilaan kriteerit. Oppilasmäärän kehittymistä on mahdollista ohjata tarkastelemalla oppilaaksiottoalueita.

Pulkonkosken koulu on sijainniltaan entisen Maaningan puolella. Mikäli lapsimäärä alueella pienenee ja koulun olemassa olo palveluverkostossa tulee harkittavaksi, luonteva suunta on Maaninkajärvelle ja Käärmelahteen.

Hirvilahden, Kaislastenlahden ja Rytlyn koulujen muodostaessa yhden koulun, sijaintivaihtoehtoina on tarkasteltu seuraavia vaihtoehtoja:

- Kaislastenlahden nykyisen koulun sijainti
- Joutenjärventien ja Länsirannantien risteysalue
- Rytlyn nykyisen koulun sijainti
- srk yhtymän Rytlyn leirikeskuksen alue
- Haminanlahden alue

Kaislastenlahden koulun nykyistä rakennuspaikkaa puoltaa kaupungin omistama maa-alue. Sitä on myös mahdollista laajentaa niin, että koulun tarvitsemat tilat voidaan hyvin alueelle sijoittaa. Tämä edellyttää kuitenkin koulun pihan kautta kulkevan tien siirtämistä koulun pohjoispuolelle. Siirron myötä mahdollistuu sekä koulun että viereisten asuinrakennusten liikenteen jäsentyminen ja liikenneturvallisuuden parantuminen. Lisäksi koululla on suhteellisen keskeinen sijainti alueella sekä olevassa ja kehitettävässä kylärakenteessa. Myös toteutetut kevyen liikenteen ratkaisut tukevat koulun sijaintia.

Uusi paikka Joutenjärventien varressa edellyttää maanhankintaa koulun nykyä paikkaa laajemmin. Alueen hyödynnettävyys jää hieman heikoksi alueen osittain huonojen maaperäolosuhteiden vuoksi. Lisäksi alue sijoittuu kylärakenteessa hieman sivuun eikä mahdollinen lisärakentaminen tukeudu niin vahvasti kouluun kuin nykyisen koulun ympäristössä.

Rytlyn kohdalla sijainti laajemmassa näkökulmassa, kylärakenteen mittakaavassa, lisärakentamisen mahdollisuuksissa ja liikenneturvallisuudessa eivät tue koulun sijoitumista. Lisäksi logistinen asema jää heikoksi. Leirikeskuksen hyödyntämismahdollisuus jää myös huonoksi. Esimerkiksi sijainti, liikenneturvallisuus, logistinen asema ja lähiympäristön kehittämismahdollisuudet eivät tue koulun sijaintipaikkaa. Edellä mainitut näkökohdat eivät myöskään tue Haminanlahtea sijaintipaikkana.

Alla olevassa taulukossa tarkastellut vaihtoehdot ovat koottuna. Taulukon plussat ja miinukset eivät ole yhteenlaskettavia, vaan ne kuvaavat kutakin näkökulmaa erikseen.

NÄKÖKOHTA	KAISLASTENLAHTI Nykyisen koulun sijainti	KAISLASTENLATI Joutenjärven tien ja Länsirannan tien risteysalue	RYTKY Nykyisen koulun sijainti	RYTKY LEIRIKESKUS	HAMINANLAHTI
Kaupungin maanomistus	+	--	++	--	--
Liikenneturvallisuus	+	-	--	--	-
Paikan rakennettavuus	++	+	+	++	+
Koulun sijainti Länsirannalla	+	+	--	--	+
Koulun sijainti kylärakentees- sa	++	+	-	--	-
Kylärakenteen tiivistämis- mahdollisuudet	++	+	-	-	--
Koulun logistinen asema					
- kevytliikenne	++	+	--	--	-
- ajoneuvoliikenne	+	+	--	--	+
Nykytilojen hyödynnettävyys	-	--	-	-	--

Hyvä ++, Kohtalainen +, Heikko -, Huono - -

Mikäli Rytkyn leirikeskus valittaisiin uuden koulun paikaksi, myös Kaislastenlahden oppilaat jouduttaisiin kuljettamaan sinne (=lisää hieman kuljetusten tarvetta). Kaislastenlahden ja Rytkyn välinen tie on kapea (=vaarallinen), huonokuntoinen sorapäällysteinen yhdystie ja koulun sijoittaminen leirikeskuksen yhteyteen tarkoittaisi investointia tien leventämiseen + korjaukseen ja kevyen liikenteen väylän rakentamiseen.

Koulun sijoittaminen Kaislastenlahteen tarkoittaa, että koska asumisen painopiste on sillä alueella, se vähentää kuljetusten tarvetta. Lisäksi Kaislastenlahteen johtava tie on hyväkuntoinen asfalttite, jonka yhteydessä on oleva kevyenliikenteen väylä.

Paras paikka uudelle koululle yllä olevan vertailun perusteella olisi Kaislastenlahden nykyisen koulun tontti.

5. TAVOITTEET

5.1 Tavoitteiden kuvaus pääkohdittain

Kasvun ja oppimisen palvelualueen näkökulmasta tavoitteena on, että myös läntisellä maaseutualueella lapsille voidaan tarjota uuden, 1.8.2016 voimaan tulleen opetussuunnitelman (OPS2016) mukaista opetusta. Nykyiset kolme koulua (Hirvilahti, Kaislastenlahti, Rytky) ovat vaihtelevassa kunnossa, mutta kaikille on yhteistä, että ne ovat opetussuunnitelman näkökulmasta pedagogisesti ja toiminnallisesti puutteelliset. Sama koskee myös Pulkonkosken koulua. Lisäksi erityisopetus ja voimassa oleva oppilas- ja opiskelijahuoltolaki edellyttävät oppilashuollon ja kouluterveydenhoidon palveluja, joiden järjestäminen edellyttää asianmukaisia tiloja. Myös henkilökunta tarvitsee asianmukaiset sosiaalityöt.

Tavoitteena on monipuolinen toimintakeskus, joka on oppimisympäristönä uuden opetussuunnitelman mahdollistava ja eri toimijoiden ja kyläyhteisön aktiivisessa käytössä.

Länsirannan koulun tulevaisuuden visio pedagogisista painotuksista:

- Maalta maailmalle -teema/pienestä yhteisöstä saatujen tietojen ja taitojen avulla oppilas laajentaa elinpiiriään opiskelu-, harrastus- ja työelämään:
 - o **ProKoulu** –toimintakulttuuri, jossa kaikki koulut ovat jo olleet mukana
 - o **VerSo** –toiminta, kohti kohtaamisen kulttuuria, sovittelutaidot oppilaille ja henkilökunnalle
 - o **Liikkuva Koulu**, koulun oppimisympäristö ja toimintakulttuuri huomioiden
 - o **Luonto- ja eräpainotus** huomioiden lähiympäristön luonto, luontopolut, metsät ja vesistö

5.2 Muut tavoitteet

Keskeisenä tavoitteena uuden koulurakennuksen suunnittelussa on tarkastella varhaiskasvatus- ja koulutoiminnan ohella myös ilta- ja muun vapaa-ajan käytön tarpeet koko palveluverkosto huomioon ottaen. Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen omatoimisen hyvinvoinnin sekä ohjatun hyvinvoinnin ja omaehtoisen oppimisen palveluiden eri käyttäjäryhmien edustajat on kutsuttu mukaan tämän tarveselvityksen laatimiseen. Tavoitteena on sisäliikuntasuunnitelman, lähiliikunta-alueverkoston sekä Kansalaisopiston kurssitarjonnan tarkastelu yhtäaikaaisesti koulun tarpeiden kanssa.

Myös järjestöjen ja yhdistysten mahdollisen tilankäytön tarpeet otetaan huomioon tässä selvityksessä. Tavoitteena on, että monipuolisen palvelun järjestäminen alueella tilojen yhteiskäyttöä lisäten toteutuu kaupungin linjausten mukaisesti. Liikunnallisena teemana kulkee ”Kaikki liikkumaan” ja ”Toiminnallinen oppiminen”, joiden toteuttaminen edellyttää vapaata tilaa liikkumiselle.

Nuorisopalvelujen käyttäjien kohderyhmänä ovat pääasiassa 7-18-vuotiaat. Nuorisopalvelujen potentiaalisia käyttäjiä ovat myös läheisten maaseutualueiden lapset ja nuoret. Nuorille vapaa-ajankäyttöön tarkoitettua toivotaan olevan olohuonemainen kohtaamispaikka, joka mahdollistaa nuorten olemisen ilman aikatauluja, ja jossa he voivat tavata kavereitaan. Harrastustoimintaan kuten musiikki ja liikunta käytetään koulun yhteisiä tiloja.

Kansalaisopiston toiminnan ja tilan tarve kasvaa asukasmäärän lisääntyessä ja koulutilojen vähentyessä. Liikuntasalia tarvitaan sekä lasten että aikuisten liikuntaa varten. Myös erilaiset terveysliikuntaryhmät kasvattavat liikuntasalin käyttöastetta. Kansalaisopistolta on toivottu alueelle lasten ja nuorten harrasteryhmiä, joihin tarvitaan normaaliluokkia. Sekä liikunta- että muu iltaopetus vaatii omaa varastotilaa. Erikoisluokkien käytössä (musiikki, käsityö, kuvataide) tulisi sopia välineistön yhteiskäytöstä koulun kanssa. Tavoitteena uusien tilojen suunnittelussa on tarkastella eri tilojen ja toimintojen yhteensopivuutta niin, että samassa oppimisympäristössä on mahdollista toteuttaa koulutoiminnan lisäksi vapaa-ajan toimintaa.

5.3 Oppimisympäristön kehittämisen periaatteet

Tavoitteena on luoda ja kehittää uutta opetussuunnitelmaa tehokkaasti tukeva oppimis- ja toimintaympäristö. Uusi ympäristö mahdollistaa yhteistoiminnallisen ja ilmiöpohjaisen oppimisen sekä monipuolisten pedagogisten ratkaisujen toteuttamisen. Ta-

voitteena on myös edistää pedagogista hyvinvointia, jolloin viihtyisä ympäristö tukee oppimisen prosesseja ja parantaa oppimistuloksia, motivoi positiiviseen muutokseen koko henkilökuntaa sekä edistää yksilön kokonaisvaltaista kehitystä.

Uusi koulu suunnitellaan avoimuuden ja tiimityön periaatteiden pohjalta, tavoitteena luoda asuinalueen toiminnallinen keskus. Suunnittelun lähtökohtana on tilojen muuntojoustavuus sekä tehokas käyttö huomioiden kaikkien käyttäjäryhmien tarpeet: koulu, esikoulu, päivähoito, nuorisopalvelut, kansalaisopisto, urheiluseurat, asukasyhdistys, vanhempainyhdistys sekä muut tiloja käyttävät sidosryhmät. Uusi koulurakennus ja ympäristö motivoivat myös toiminnan uudistamiseen. Joustavat opetusjärjestelyt ja yli ryhmäjakojen tapahtuva toiminta nykyaikaisessa oppimisympäristössä tukee erilaisia oppijoita.

Avoin oppimisympäristö on käsitteenä hyvin laaja. Käsitteeseen liitetään formaalisten ja informaalisten ympäristötekijöiden lisäksi teknologia, sosiaalinen ympäristö keskeisine vuorovaikutuselementteineen sekä oppijan ja opettajien moninaiset roolit. Oppimisympäristöt ovat kokonaisvaltaisia toimintaympäristöjä, jotka muodostuvat monista eri tekijöistä kuten fyysisestä ympäristöstä, oppijoista, opettajista, erilaisista oppimisenäkemyksistä, erilaisista opetuksen toimintamuodoista ja välineistä sekä tavoista käyttää ja hyödyntää kaikkia edellä mainittuja tekijöitä.

Avoimella oppimisympäristöllä tarkoitetaan oppimisympäristöä, jossa pyritään saamaan aikaan optimaalinen joustavuus ajan, paikan, menetelmien, toteutustapojen ja oppimissisältöjen suhteen. Lähtökohtana on, että opiskelu ja opetuksen toteutus muuttuu oppilaskeskeiseksi perinteisen opettaja- ja oppilaitoskeskeisyyden sijasta.

Tilalla, jossa opetus tapahtuu, mahdollistetaan kyseinen prosessi. Tästä syystä tässä yhteydessä avoimella oppimisympäristöllä kiinteistön suunnittelun osalta tarkoitetaan mahdollisimman joustavaa, monimuotoista ja oppijalähtöistä toimintaympäristöä, joka mahdollistaa nopean toiminnan muuttamisen tilanteen tai oppilaiden edellyttämällä tavalla. Oppimisympäristön luomisen taustalla on kokonaisvaltainen näkemys oppimisesta, jossa mahdollistuu monenlaisten oppijoiden ja oppimistyylien tarpeiden huomioiminen.

Perinteisen kotiluokka-käsitteen sijasta toimintalähtöisessä tilasuunnittelussa vaatimuksissa lähdetään siitä, että perinteisestä, yksittäisestä "kotiluokkatilasta" pääosin luovutaan. Toiminnallisen kehittymisen tueksi soluista muodostuvat tilakokonaisuudet tarjoavat "kotipesiä" tai "tukikohtia" tilakokonaisuudessa. Näin mahdollistetaan ja tuetaan siirtymistä luokkakeskeisestä struktuurista avoimen oppimisympäristön tilakokonaisuuteen ja luodaan perustoiminnalle monipuoliset ja monimuotoiset puitteet.

5.5 Työympäristön kehittämisen periaatteet

Kuopion kaupungin strategian mukaisesti tilojen käyttöä on tarkasteltava laajasti ja kriittisesti toiminnallisten tarpeiden näkökulmasta ja samalla on pyrittävä kehittämään työn tekemisen tapoja jatkuvana prosessina. Tilojen keskeisenä tehtävänä on tukea toimintaa, ja osaltaan myötävaikuttaa toiminnan tehostumiseen ja kehittämiseen. Työympäristöjä muuttamalla pyritään kehittämään työskentelyolosuhteita, poistamaan epäkohtia ja sitä kautta tehostamaan tilankäyttöä ja vähentämään kustannuksia. Tilakustannusten vähentämistä voidaan vastaavasti tarkastella sekä tilojen määrän että tilojen käyttötapojen kannalta.

Työympäristöllä tarkoitetaan fyysisen tilan lisäksi myös virtuaalista työympäristöä. Virtuaalinen työympäristö sisältää teknologiaratkaisut, välineet, erilaiset sovellukset, alustat ja palvelut toiminnalle, joka tapahtuu useiden käyttöliittymien avulla. Työympäristössä työskentelee erilaisia käyttäjiä ja siellä tapahtuu erilaisia prosesseja.

Työympäristömuutoksella pyritään kehittämään työskentelyolosuhteita, poistamaan epäkohtia tai tehostamaan tilankäyttöä ja vähentämään kustannuksia. Voidaan tarkastella esimerkiksi sitä onko jokaisella työntekijällä oltava oma, henkilökohtainen työhuone vai ovatko työpisteet ryhmitelty työnkuvien ja työprosessien mukaan erilaisiin vyöhykkeisiin. Tätä uudenlaista työprosesseja tukevaa vyöhykejaottelua kutsutaan Monitilatoimistoksi, joka mahdollistaa sopivan työtilan valinnan kulloiseenkin työtehtävään: rauhallisia työtiloja keskittymistä vaativille töille sekä ryhmätyötiloja ja kohtaamispaikkoja erikokoisille ja erityyppisille neuvotteluille ja yhteistyötilanteille.

Koulurakennusten monipuolinen käyttö saumattomassa yhteistyössä eri käyttäjäryhmien kanssa tukee kaupungin strategisia linjauksia. Investoinnit saadaan kannattavaksi, kun tilasuunnittelussa on huomioitu eri käyttäjäprofiilien tarpeet ja niiden päällekkäisyydet on tutkittu. Samantyyppiset käyttäjäprofiilit hyötyvät, kun niiden toimintaa tukevat tilat on kalustettu ja varustettu tarkoituksenmukaisesti eikä jokaisen toimijan tarvitse etsiä ratkaisuja erikseen. Kaupunki hyötyy, kun samankaltaisia hankintoja ei tehdä päällekkäin monista eri määrärahoista.

5.6 Tilaohjelma: käyttäjien tilatarpeet

Länsirannan uuden koulun oppimisympäristön tilaohjelmassa sovelletaan Kuopion kaupungin uusimman koulusuunnittelun periaatteita. Elinkaarihanke 2 yhteydessä Jynkän ja Karttulan koulujen tilaohjelmat on tarkistettu uuden opetussuunnitelman (OPS2016) tavoitteiden näkökulmasta. Eteläisen maaseutualueen koulun hankesuunnitteluvaiheessa on sovellettu Jynkän kolmisarjaisen alakoulun tilaohjelmaa, ja läntisen maaseutualueen koulun tilaohjelmaan sovelletaan vastaavasti edellisen suunnitteluprosessin tuloksia.

6. YHTEENVETO

Tarveselvitysryhmä on esitellyt tarveselvityksen vaiheita tila- ja palveluverkoston työryhmässä, verkostoselvitystyön ohjausryhmässä sekä kaupunkisuunnitteluryhmässä. Lisäksi tarveselvitysryhmä on käynyt esittelemässä hankesuunnittelun lähtökohtia ja prosessia tarveselvitysvaiheen näkökulmasta läntisen maaseutualueen asukkaille keväällä 2016, jonka lisäksi prosessin vaiheita on kerrattu kylien yhdistysten edustajien kanssa syksyllä 2016.

Läntisen maaseutualueen uuden lähipalvelukeskuksen valmistunut tarveselvitys viedään tiedoksi Kasvun ja oppimisen lautakunnalle ja edelleen tila- ja palveluverkoston työryhmän päätettäväksi esittääkö kaupunginarkkitehti hankesuunnittelun aloittamista.